

**O‘ZBEK FILOLOGIYASINING DOLZARB
MASALALARI VA UNI O‘QITISH METODIKASI
MUAMMOLARI**



O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim,
fan va innovatsiyalar vazirligi
Jizzax davlat pedagogika universiteti

**O‘ZBEK FILOLOGIYASINING DOLZARB
MASALALARI VA UNI O‘QITISH
METODIKASI MUAMMOLARI**



• **2024-yil 14-dekabr**

**III xalqaro an’anaviy ilmiy-amaliy
anjuman materiallari**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ABDULLA QODIRIY NOMIDAGI
JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI FAKULTETI



**O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI KAFEDRASI
tomonidan tashkillashtirilgan**

**“O‘ZBEK FILOLOGIYASINING DOLZARB MASALALARI
VA UNI O‘QITISH METODIKASI MUAMMOLARI”**

mavzusidagi III XALQARO an’anaviy ilmiy-amaliy anjuman

**MATERIALLARI
(1-kitob, I va II shu’balar)**



Jizzax – 2024

1. Қаршибоев М. Муҳит эркидаги тутқинлик (1990) Ziyouz.uz
2. Чўлпон. Асарлар. Тўрт жилдлик. 1-жилд. –Т.: Академнашр, 2016
3. Чўлпон. Асарлар. Тўрт жилдлик. 3-жилд. –Т.: Академнашр, 2016
4. <http://kh-davron.uz/kutubxona/uzbek/ulugbek-hamdam>

NAVOIYNING ADABIY TANQIDCHILIKDAGI MAHORATI

*Bobojonov G‘ulom Ozodovich,
Toshkent shahri, Yangi asr universiteti dotsenti,
filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori*

Alisher Navoiy ijodini ustoz adabiyotshunos olimlar bugungacha turli rakurslarda o‘rganishgan va ilmiy tadqiq etishgan. Chindan ham bu buyuk mutafakkir asarlari keng ko‘lamda davomli ravishda o‘rganishni taqozo etadi.

Hazrat Navoiy bir qancha yirik asarlar muallifi bo‘lishi bilan birga o‘zigacha yashab o‘tgan va o‘z davri ijodkorlari asarlarining mohir tadqiqotchisi hamda tanqidchisi bo‘lganini ham ko‘rishimiz mumkin. Buning uchun u egallagan bilim va salohiyat katta ahamiyatga ega bo‘lgani shubhasiz. Umrining katta qismini ilm tahsiliga sarflagan alloma ijodkorning badiiy asarlarni teran idrok va tadqiq etganiga uning zamondoshlari va o‘zining asarlari shohidlik beradi. Xususan, “Hayratul abror” dostonining so‘z tarifidagi XV bobida zamondosh shoirlar she‘rlarini Navoiyga ko‘rsatib, ehson va tahsin kutganlarini bayon qilgan [1;36-38].

O‘nlab ilm sohalaridan yetarlicha xabardor bo‘lishida, ayniqsa, Samarqand tahsili Navoiyga o‘ziga xos takomillashuv jarayoni bo‘lganini ko‘rsatadi. Uning o‘sha davrdagi ayrim adabiy-estetik qarashlari, badiiy matnning poetik xususiyatlarini aniqlash va belgilashdagi ilmiy yondashuvi shunday xulosaga kelish uchun asos vazifasini o‘taydi.

Samarqand tahsili asnosida Navoiy u yerdagi ilm-fan, san‘at va adabiyot ahli bilan hamsuhbat bo‘lib, ilmiy-adabiy muloqotlar qilgan [4;36]. Ularda adabiy asarlarga Navoiyning yondashuvida ilm-fandagi mustahkam asosli qoidalariga tayangani kuzatiladi. Navoiy samarqandlik mavlono Riyoziy g‘azalining matla’sida matn mazmuniga zid nomuvofiqlik kuzatilganini, muallifga uni tuzatishni tavsiya qilganida u rozi bo‘lmaganini keltiradi:

“Bu g‘arro matla’ aningdurkim:

*Sitorayest duri go‘shi on hilolabro‘,
Zi ro‘i husn ba xurshed mezanad pahlo‘.*

Ikki misra orasida rabt jihatidin bir «ki» lafzi kerak. Faqir anga dedimki, bu nav’ yaxshiroq bo‘lg‘ayki:

*Zi ro‘i husn duri go‘shi on hilolabro‘.
Sitorayestki, bo moh mezanad pahlo‘.*

Insof yuzidin kerakki, musallam tutsa erdi, jadal bunyod qildi, faqir sokit bo‘ldum. O‘z yoronlari taloshtilar ham qabul qilmadi” [3;54-55].

Bir narsani ta’kidlab o‘tish o‘rinliki, Alisher Navoiy matndagi turli nomuvofiqlarni topishda mumtoz matn qonuniyatlariga oid nazariy ta’limot – balog‘at ilmi qoidalariga tayangani ma’lum bo‘ladi. Navoiy yuqoridagi baytda nomuvofiqlik (yulduzning quyosh bilan bir vaqtda namoyon bo‘lishi) – mumtoz adabiyot nazariyasiga ko‘ra, ta’qidi ma’naviyni aniqlashda matn qonuniyatlarini puxta ishlab chiqqan nazariyotchi olim Abu Yaqub Yusuf Sakkokiy nazariyasiga tayangani kuzatiladi. Unda matn mazmunini ochish uchun o‘rni kelganda mantiqiy usullarga ham asoslanish holatlari inobatga olingani bilan ahamiyatlidir.

Navoiyning nazariy ilmlarni puxta o‘zlashtirishdagi bu ilmiy salohiyati keyinchalik adabiy-tanqidiy bahs-munozaralarda hamisha muvofiq va mukammal javob topa olish imkonini berdi. Buni “Majolisun nafois”, “Xamsatul mutahhayirin”, “Mahbubul qulub”, “Muhokamatul lug‘atayn”, “Xamsa” kabi bir qator asarlarida o‘zi keltirgan ma’lumotlar asoslaydi.

“Xamsatul mutahhayirin”da Xoja Hasan Dehlaviyning bir g‘azalida “shoir “dur” so‘zini noo‘rin ishlatgan, uning o‘rniga “xun” ishlatilishi kerak edi”, degan da’voda majlis ahlining hammasi yakdil fikrda bo‘lganida ham Navoiy ularga qarshi o‘z qarashini bildirgani, natijada, Jomiyning hakamligidan so‘ng bu masalada chindan ham Navoiy haq bo‘lib chiqqani zikr etiladi [2;15]. Bunda ham Navoiy g‘azal jumlasining tuzilishida ta’qid yo‘qligini balog‘at qoidalariga tayangan holda osonlikcha ilg‘agani ma’lum bo‘ladi.

Shuningdek, Navoiyga tatabbu qilaroq yaratgan masnaviysida Mavlono Sog‘ariyning bir baytini balog‘at qoidalariga asosida struktur tahlil qilish bilan misra grammatik jihatdan bo‘sh tuzilganini, uning struktur nuqsoni misraning ma’no va tuzilishiga jiddiy salbiy ta’sir qilishini muallifga isbotlab beradi [2;19]. Lekin muallif Navoiyga qarshi biron dalil keltirishga ham, o‘zining haqligini asoslashga ham, nima uchun shunday yozganini izohlashga ham o‘zlik qiladi.

Balog‘at ilmidagi asosiy omil matnning avvalo eng mustahkam asos sifatida sidqqa tayanishidir. Abdurahmon Jomiy bilan bo‘lgan suhbatlardan birida Navoiy balog‘atdagi shu qoidaga tayanib fikr yuritganiga guvoh bo‘lishimiz mumkin. Jomiyning Xusrav Dehlaviydan keltirgan misoli sidq talabiga javob bermasligi Navoiy uchun qat’iy ma’lum bo‘lsa-da, ustozining so‘zlariga e’tiroz bildirmaydi. Shu bilan birga, e’tirof ham etmaydi. “Faqir agarchi bu so‘zning mahzin kizb ekanin bilur erdim, ammo alar yuzida Amir Xusrav so‘zin na tasdiq qildim, na takzib va hech javob bermadim” [2;25]. Balog‘at ilmiga ko‘ra, har qanday xabar jumla o‘zida sidq yo kizbga dalolat qiladi. Bu o‘rinda Navoiy balog‘atning yana bir qoidasi – sidq va kizb ehtimolidan xoli bo‘lgan insho jumla bilan kifoyalanaadi. “Alar javob bermaganning sababin so‘rdilar. Zaruratdin faqir aytimkim: “Shoyad Hindustonda tovusg‘a bu hol voqe’ erkin” [2;25]. Shogirdining bunday yo‘l tutishi balog‘at ilmidan yaxshi xabardor bo‘lgan ustozni albatta hayron qoldiradi. “Alar mutaajjib bo‘ldilar: na Mir Xusrav so‘zi

isbotida mubolag‘a qildilar, na faqirning so‘zining nafiyida”[2;25]. Nihoya shu bo‘ladiki, Jomiy bahs yuritilayotgan masalada Navoiyning yondashuvi to‘g‘ri ekaniga ayni voqelikda amin bo‘ladi. “Alar kulub dedilarkim: “Mundoq ittifoqiy ish oz voqe’ bo‘lmish bo‘lg‘ay, shubha raf’ bo‘lub, muddao isboti zohir bo‘ldi” [2;25].

Keltirilgan misollar matnga oid qoidalarni nazariy jihatdan o‘rganish hamda tadqiq va tatbiq etishda Alisher Navoiy ulkan va mislsiz salohiyat egasi bo‘lganini dalillaydi. Olimlarning bu ilmni puxta o‘zlashtirgan kishini bahslarda hech qachon yengib bo‘lmasligi haqidagi ilmiy qarashlari Navoiy shaxsiyatida yaqqol mujassam bo‘lgani ko‘rinadi. U o‘z zamonasining bir qancha adiblari asarlarini poetik jihatdan baholab, adabiy-tanqidiy qarashlarini bildirishida balog‘at qoidalari hamisha yetakchi ahamiyat kasb etgan. Hatto, zamondoshlarining bir qancha asarlari Navoiyning mazkur salohiyati vositasida tuzatilgan va sayqal topgan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Алишер Навоий. Ҳайратул аброр. Илмий-танқидий матн (тузувчи Порсо Шамсиев). – Т.: Фан, 1970.
2. Навоий Алишер. Хамса ул-мутаҳаййирин. Ҳолоти Саййид Ҳасан Ардашер. Ҳолоти Паҳлавон Муҳаммад. Назм ул-жавоҳир. МАТ. 20 жилдлик. – Т.: Фан, 1999. Т. 15.
3. Навоий, Алишер. Мажолис ун-нафоис. МАТ. 20 жилдлик. 13-жилд. – Т., Фан, 1997.
4. Валихўжаев Б. Навоий Самарқандда. // “Ёшлик”, 2-сон. 1988.

“KASHMIR QO‘SHIG‘I” QISSASIDA RAMZIYLIK

*Yoqubova Sevinchoy Islomovna,
Toshkent amaliy fanlar universiteti katta o‘qituvchisi,
filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)*

San‘at va adabiyot ko‘p qirrali bo‘lib, uning inson hayotidagi o‘rni nihoyatda kattadir. San‘atning, xususan, she‘riyatning mohiyati va uning voqelik bilan bog‘liq jihatlari, inson ruhiy olami va kechinmalarini tasvirlash usullari, obrazlar olami barcha davrlarda adabiyotshunos va ijodkorlar e‘tiborini jalb qilib kelgan. Taniqli yozuvchi Frans Kafka chexiyalik musiqachi va adabiyotchi Gustav Yanoux bilan suhbatda san‘at haqida shunday fikrlarni bildirib o‘tadi: “*San‘at har doim haqiqat sari yo‘lga tushgan ekspeditsiya... Haqiqat – har bir odam uchun hayotda eng zarur narsa va shunga qaramay buni kimdandir olish yoki xarid qilish ilojsiz. Har kim uni o‘z botinida muntazam yaratmog‘i darkor, aksincha,*

2.	FATIH ÖZTÜRK. Özbek şaire Halıma Xudoyberdiyeva'nın şiirlerinde vatan sevgisi ve hürriyet	132
3.	ONUR AYKAÇ. Geleneksel türk tiyatrosunda seyirci-oyuncu etkileşimi meselesi: Ortaoyunu örneği	136
4.	QOSIMOV USMON. Istiqlol va adabiyotshunosligimizning ba'zi muammolari (Adabiyot darsliklarimiz haqida mulohazalar)	140
5.	ЖУМАНАЗАРОВ УМРЗОҚ, ШАРИПОВА МАХБУБА. “Алпомиш” достонида совчилик удумларининг ифодаланиши	150
6.	САБИРДИНОВ АКБАР. Мақсуда Эргашева шеъриятида даврнинг долзарб муаммолари талкини	159
7.	ADIZOVA IQBOLOY. Mehrning mustahkam rishtalari	162
8.	АБДУЛЛОЕВ ОЛИМЖОН. “Роҳати дил” асарида келтирилган ҳикоятларнинг тарбиявий аҳамияти	166
9.	ПАРДАЕВА ЗУЛЬФИЯ. Узбекское литературоведение XXI века: тенденции развития	170
10.	YAQUBOV ISLOMJON. Roman-esseda individual uslub va yozuvchi mahorati	177
11.	ҲАМДАМОВ УЛУҒБЕК. Истиклол даври ўзбек шеърятининг ўзига хос хусусиятлари	183
12.	ҚОБИЛОВ УСМОН. Алишер Навоийнинг “Холу хатинг...” ғазали бадий таҳлиliga доир	189
13.	NASIROV AZIMIDIN. O‘zbek romanchiligi va poetik talqin	194
14.	ОТАЖАНОВА МАНЗУРА. Роман композициясида архетип ва мифик сюжет	200
15.	DAVRONOVA SHOHSANAM. Isajon Sultonning tabiatni tasvirlash mahorati	211
16.	ФАЙЗУЛЛОЕВ БАХТИЁР, СУЮНОВ МАВЛОНБЕРДИ, АБДУЛЛОЕВ ОЛИМЖОН. “Илм ҳам ибодатдир...” (А.Абдукодиров илмий фаолиятига қисқача чизгилар)	214
17.	ДАВЛАТОВА АДИБА. Абдулла Орипов лирикаси таҳлиliga доир мулоҳазалар	220
18.	МАТҲОҚУБОВА ТОЗАГУЛ. Туғ‘у ва kechinmaning poetik ifodasi	227
19.	ҚҶЧҚОРОВА МАРҶАБО. Иброҳим Ғафуров бадий публицистикаси ҳақида	232
20.	SOATOVA DILBAR. Ma'naviy me'ros barkamol inson tarbiyasi maktabidir	237
21.	MAMADALIYEVA ZUHRA. Alisher Navoiy “Xamsa”sida quyosh obrazining majoziylik xususiyatlari	240
22.	ERNAZAROVA GULBAHOR. Mumtoz so‘z san’atining zamonaviy she’riyatga ta’siri	246

23.	JO‘RAYEV MURODULLA. Abdulla Qahhor komediyalari adabiy tanqidchilik nigohida	249
25.	ХОЛИКОВА НОДИРА. “Чин севиш” драмасида Ватан ишки	252
26.	TUROPOVA PARIZOD. Stages of development of literary environment of Jizzakh	259
27.	ШЕРМАТОВА УМИДА. Адабиёт – миллатни тараққий эттириш воситаси	261
28.	XIDIROVA MUNAVARA. Ijodkor shaxsining idividualligi	264
29.	ISMOILOVA DILOROMXON. Badiiy matn tahlilining o‘ziga xos xususiyatlari	266
30.	ШЕРМАТОВА УМИДА. Миллий уйғониш даври – халқ ҳаёти кўзгуси	269
31.	ВОБОЖОНОВ G‘ULOM. Navoiyning adabiy tanqidchilikdagi mahorati	280
32.	YOQUBOVA SEVINCHOY. “Kashmir qo‘shig‘i” qissasida ramziylik	283
33.	БОЙСИНОВ СОХИБ. Махмуд Кашгари: труды, философия и биография	285
34.	TULISHOVA GULZINA, KELDIYOROVA DINORA. “Кеча va kunduz” romanida konflikt va uning turlari	290
35.	SULTONOVA VAZIRA. Ibrohim G‘afurov: tarix va talqin	293
36.	NE‘MATOVA SAPURA. “Nasoyim ul-muhabbat” asarida so‘fiylar siymosi	296
37.	QOSIMOVA FAZILAT. Hoja adabiy merosining axloqiy-ma‘rifiy ahamiyati	300
38.	SHOMURODOV SAN‘AT. Tarixiy romanchiligimizda Imom Moturidiy obrazi talqini (Luqmon Bo‘rixonning “Imom Moturidiy” romani misolida)	304
39.	QUSHMURODOVA DILSHODAXON. Erkin Vohidov she‘rlarida leksik birliklar orqali paradigmatic munosabatlarning yuzaga kelishi	307
40.	JUMANOV AKBAR. Alisher Navoiy shaxsiyati	311
41.	OTAXANOVA MAHMUDA. Chustiyning chistonnavislik mahorati	315
42.	SEVINCH ALIYEVA. Qissa janrining o‘rganilishiga doir	319
43.	URALOVA DILNOZA. Ulug‘bek Hamdam hikoyalarida modern uslub ko‘rinishlari	323
44.	DONIYOROVA MOHINUR. “Sabot ul-ujizin” asaridagi munojotlarda qo‘llangan she‘riy san‘atlar	327
45.	UMAROVA NURINISO. Adbulla Oripov poeziyasida ruhiyat talqin	330

46.	IMOMQULOVA GULCHEHRA. Said Ahmadning “Ajdaho o‘tgan yo‘llarda” hikoyasida inson konsepsiyasi va talqin	333
47.	AVAZOV VAHOBJON. “Isyon va itoat” romanida makon va zamon talqini	337
48.	SAIDOVA RIZVON. Ijodiy an’ana va badiiy mahorat	340
49.	SULAYMONOV DO‘SBEK. Sobir O‘nar ijodiga bir nazar	343
50.	SULEYMANLI ATILLA. “O‘zbekim” qasidasida milliy o‘zlikning tarannumi	348
51.	XAQNAZAROVA SAYYORA. Badiiy adabiyotda novatorlik masalalari	352
52.	MAHMUDOVA SHOXISTA. Erkin A‘zam nasrida kinoyaviy talqin	360
53.	INOYATOVNA MOHIGUL. Alisher Navoiy asarlarida komil inson g‘oyasi	362
54.	KODIROVA XURSHIDA. Alisher Navoiy asarlarida tarixiy obrazlar tasnifi	366
55.	UMAROVA NURINISO. Abdulla Oripovning tasvir mahorati	368
56.	BO‘TAYEVA NIGORA, BOBONAZAROV UMIDJON. Nazm-u navoda mohir shoir – Komil Xorazmiy	370
57.	АЙЫМБЕТОВА ЗАМИРА. Анализ мотивов в поэзии Ажинияза	372
58.	XOLMATOV DOSTON. X.Do‘stmuhammad va Sh.Bo‘tayevo hikoyalarida an’anaviylik	376
59.	BOQIYEVA GULNOZA. Tursun Ali she’rlarida kuz faslining ifodalanishi	382
60.	TOSHPO‘LATOV MUHAMMADQODIR. Baxt va Vaqt: metaforik obrazlar tizimi, poetik qiyofalar badiiyati	387
61.	O‘RAZALIYEV JAMSHID. “Alpomish” dostonida milliy ruh va an’ana	397
62.	QO‘SHMURODOVA SOHIBA. Halima Xudoyberdiyevaning “Muqaddas ayol” she’rida lirik kechinma	406
63.	TEMIROVA FARIDA. Xayriddin Sulton milliy tilimiz haqida	410
64.	ABDULAKIMOVA OYDINOY. “Oltin zanglamas” romanida badiiy obraz xarakteri talqini	413
65.	MUHAMMADIYEVA MUSHTARIY. Alisher Navoiy va Kamoliddin Binoiy obrazlarining tarixiy asarlar hamda badiiy adabiyotdagi tahlili	416
66.	UBAYDULLOYEVA VAZIRA. H.H.Niyoziy va A.Fitrat dramalarida uslub va g‘oya yaqinligi	419
67.	ҲАМИДОВА ЛОБАР. Қушлар тимсолида тасаввуфий маърифатининг сирли олами	424

68.	O‘RAZALIYEVA NAVRO‘ZA. Alisher Navoiy ijodida ma’shuqa obrazi talqinlari	427
69.	TOSHEVA MAFTUNA. O‘tkir Hoshimov asarlarida urush motivi	435
70.	ЎТКИРБЕК МУҲАММАД СОБИР. Ота-онага хурмат: исломий қадриятлар ва поэзиядаги талқин	438
71.	O‘RAZALIYEV JAMSHID. “Alpomish” dostonida poetik obraz talqini	441
72.	XAMROYEVA DILNOZA. Antiutopiyalarda amaldorlar obrazi tadqiqi	452
73.	MAVLONOV DIYOR. Ulug‘bek Hamdam adabiy-estetik qarashlari	455
74.	ALIMOVA YULDUZ. Mahmudxo‘ja Behbudiyning sayohat xotiralari	457
75.	ZIYADULLAYEVA MOHICHEHRA. Nabi Jaloliddinning “Ota” hikoyasi tahlili	460
76.	MAVLONOV DIYOR. Ulug‘bek Hamdam hikoyalarida umuminsoniy g‘oyalar talqini	463
77.	MAVLONOVA DURDONA. Yaxshi kitob – fazilat durdonasi	465
78.	TURSUNBOYEV SHAHZOD. Jizzax jadidlari	468
79.	SAFAROVA MADINABONU. XX asr adabiyotida realistik hikoyachilik	472
80.	O‘SAROVA SEVINCH. “Anor” hikoyasida hissiyot va ruhiyat tasviri	475
81.	KELDIYEVA MUXLISA. Atoiy g‘azallarida yor va oshiq timsollari	477
82.	ABDURAHIMOVA MANZURA, UMURJONOVA DURDONA. Ohang psixofiziologiyasi	479
83.	O‘ROZBOYEVA HULKAR. “Hayrat ul-abror” dostonining didaktik xususiyatlari	483
84.	HOSHIMOVA SHOHSANAM. “Jonfig‘on” hikoyasi tahlili	485
85.	O‘RINOVA KOMILA, TURSUNMURODOVA GAVHAR. Tog‘ay Murod qissalarida milliy qadriyatlar tasviri	487
86.	UMIDOVA SADOQAT. “Ikki eshik orasi” romanidagi obrazlar talqini	489
87.	NARZIQULOVA MASHXURA. Ozod Sharafiddinovning o‘zbek adabiy tanqidchiligidagi o‘rni	491
88.	JUMABOYEVA SARVINOZ. Said Ahmadning hajviy xarakter yaratish mahorati	494
89.	DAMINOVA SEVINCH. “Tushda kechgan umrlar” asarida obrazlar timsoli	497
90.	FAYZULLAYEVA DILSHODA. “Ot kishnagan oqshom”da folklor manbalar	499

91.	SHAMURADOVA VAZIRA. “Front qurbonsiz bo‘lmaydi” (“Otamdan qolgan dalalar” asari misolida)	502
92.	MAVLONOVA UMIDA. Ulug‘bek Hamdam, Isajon Sulton hikoyalarda jamiyat tasviri	506
93.	MUXAMMADOVA MAFTUNA. Tog‘ay Murod asarida milliy ong va yurt muhabbati	508
94.	XO‘ROZOVA YULDUZ. Hikoyalarda ayol obrazi talqini (Zulfiya Qurolboy qizining “Ayol” hikoyasi misolida)	512
95.	TAVBAYEVA BINAFFSHA. Milliy g‘oya va badiiy mahorat uyg‘unligi: Abdulla Oripov she‘riyati tahlili	515
96.	MA‘MIROVA FARANGIZ. Badiiy asar va inson psixologiyasi	518
97.	XAZRATQULOVA ZILOLA. Erkin A‘zam asarlarida qahramon va xarakter	520
98.	ROZIQOVA KAMOLA. “Zarbulmasal” asari allegorik adabiyotning eng yaxshi namunasi sifatida	521
99.	SUYUNOVA SANAMOY. O‘tkir Hoshimov asarlarida adabiy-estetik qarashlar	524
100.	XOLBOYEVA DILFUZA. “Abulfayzxon” – realistik tarixiy drama	527
101.	USMONOVA SHOIRA. Milliy o‘zlik va ruhiy izlanishlar (“Oydinda yurgan odamlar” romani misolida)	529
102.	ABBOSOVA FERUZA. O‘tkir Hoshimov asarlarida “Millat onasi” timsoli	533
103.	UMAROVA O‘G‘ILOY. “Oromkursi” qissasida zamonaviy jamiyatning badiiy talqini	535
104.	USMONOVA NILUFAR. “Jimjitlik” asaridagi qahramonlar ruhiyatida yolg‘izlik talqini	538
105.	ABROROV SIROJIDDIN. “Sabot ul-ojizin” asarining basmala qismi tahlili	540
106.	EGAMBERDIYEVA DILNURA. Sharof Rashidovning badiiy publitsistik maqolalari tahlili	547
107.	NOSIROVA DINORA. “Jimjitlik” asarida badiiy konflikt.	550
108.	MAMASAIDOVA E‘ZOZA. Badiiy asarlarda an‘ana va novatorlik (O‘.Hoshimov, Sh.Xolmirzayev asarlari misolida)	547
109.	TOSHPO‘LATOVA IRODA. “Ot kishnagan oqshom”da badiiy uslub va insoniylik	550
110.	YAKUBOVA MUNISA. Erkin A‘zam qissalarida jamiyat illatlarining badiiy tasviri	552
111.	QURBONBOYEVA MADINABONU. “Jimjitlik” romanida xalq hayoti tasviri	554
112.	HATAMOVA DIYORA. Zulfiyaxonim hayoti – vafo va sadoqat namunasi. (“Bahor keldi seni so‘roqlab” she‘ri tahlili misolida)	559

113.	САРДОРИ ДАВЛАТЎЙ. Тасвири олами рангини бачагон дар ашъори Маҳбуба Неъматзода	562
114.	O‘RALOVA IRODA. “Oltin zanglamas” romani badiiyati	564
115.	MOVLONOVA SEVINCH. “Boqiy darbadar” romanida diniy qarashlar	567
116.	SHAKAROV JAVOHIR. Tojik adaboyotida Abdulla Qodiriyning tutgan o‘rni	571
117.	ABDUG‘AFFOROVA NAZOKAT. Xurshid Do‘stmuhammad ijodidan saboqlar	576
118.	TURG‘UNOVA DILDORA. O‘zbek pyesalarida maishiy hayot masalalarining yoritilishi	579
119.	OLMURODOVA CHAROS. “Qurboni jaholat” va “Do‘xtur Muhammadiyor” hikoyalarda ma’rifatchilik g‘oyalari	582
120.	YAXSHIBOYEVA MOHIRA. “Muvozanat” romanida muvozanat	586
121.	ESHMURZAYEVA BARNO. Badiiy nasrda Navoiy obrazining qiyosiy tahlili	589
122.	BAXTIYOROVA ODINA. “Tushda kechgan umrlar” romanidagi o‘ziga xoslik	593
123.	RASULOVA SITORA. “Bemor”da muallifning hayot haqiqatlari talqini	595
124.	MIRZAODILOVA DILOROMXON. “Dunyoning ishlari” qissasida vaqt, qismat va insoniylik	598
125.	USMONBEKOVA E‘ZOZA. “Farhod va Shirin” turkumidagi dostonlarning qiyosiy tahlili	600
126.	UMMATOVA SEVINCH. Badiiy mahorat: talqin va tahlil	604
127.	BEKMURODOVA SADOLAT. “Ming bir jon” hikoyasida ijtimoiy masalalar tasviri	606
128.	AKRAMOVA MUHAYYO. “Qora ko‘zlar” romanida inson ruhiyati va milliy qadriyat	610
130.	O‘TKIROVA MARJONA. “Mehrobdan chayon”da milliy qadriyat va insoniy kechinma tasviri	612
131.	ASHIROVA ISMIGUL. “O‘zbeklar” hikoyasi obrazlarining o‘ziga xos qirralari	614
132.	TOJIBOYEVA MADINA. Badiiy asar tahlilida maqsad va vazifalar	619
133.	ERGASHEVA DIYORABONU. Lutfiy lirikasi badiiyati	620
134.	SHODMONOVA BIBISORA. Qalamda bitilgan hayot	623
135.	PARDABOYEVA RA‘NO. Hikoyada tabiat va inson munosabati (Sh.Xolmirzayevning “Ot egasi” hikoyasi misolida)	625
136.	INOYATULLAYEVA SHOHISTA. Hikoyada inson va jamiyat munosabati masalasi (Said Ahmad ijodi misolida)	628

137.	G‘ANIYEVA ASIYA. Atoiy lirikasida ishq tarannumi va didaktiklik	631
138.	IBROHIMOVA MADINAXON. Ilmi badi’ tarixi va rivoji	633
139.	QUYSINOVA O‘G‘ILOY. Bobur ijodi va hayot yo‘lining ijtimoiy, badiiy-estetik ahamiyati	635
140.	TO‘RAYEVA ZARNIGOR. “Sarob” romanida jamiyat illatlarining badiiy tasviri	638
141.	SUYUNOVA FARZONA. Sakkokiy lirikasining o‘ziga xosligi	641
142.	ABDULAZIZOVA GULSANAM. A.Navoiyning “Muhokamat ul-lug‘atayn” asari tahlili	644
143.	ABDURAXMANOVA RUSHANA. Pahlavon Mahmud ruboiylariga falsafiy yondashuv	646
144.	ISMATOVA IRODA. Sakkokiy lirikasi jozibasi	649
145.	RUSTAMOVA MUNISA. “Ulug‘bek xazinasi” asarida obrazlar tahlili	651
146.	TOSHQO‘RG‘ONOVA GULCHEHRA. “Qissasi Rabg‘uziy” va undagi nuh alayhissalom hikoyati haqida	654
147.	MAMATOVA SARVINOZ. Mirtemirning “Surat” lirik dostoni XX asr o‘zbek poemachiligining yutug‘i sifatida	657
148.	DUSHANOVA FOTIMA. Pahlavon Mahmud ruboiylari	658
149.	KELDIYOROVA DINORA. Ilhom Hasan hikoyalarida milliylik	661
150.	BOSHMONOVA NASIBA. Mangulikka daxldor misralar (Zulfiyaxonim ijodi misolida)	663

**O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI FAKULTETI
O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI KAFEDRASI**

**“O‘ZBEK FILOLOGIYASINING DOLZARB MASALALARI VA
UNI O‘QITISH METODIKASI MUAMMOLARI”**

mavzusidagi

**III XALQARO AN‘ANAVIY ILMIY-AMALIY ANJUMAN
MATERIALLARI**

1-KITOB

(1-2 shu‘balar asosida)

Muharrir: S.Normuhammedov

Musahhih: J.Murtozayev

Sahifalovchi: G.Kadirova

Guvohnoma № 14-0003, 30.04.2020 Ofset qog‘ozi.

Bosishga ruxsat etildi 21.12.2024 Format A4. Garnitura «Times New Roman». Shartli bosma taboq 31,37 Adadi 100 nusxa. Buyurtma № 61

JDPU tahririy-nashriyot bo‘limida chop etildi.

130100, Sh.Rashidov shohko‘chasi, 4-uy

Tel./faks: (+99872) 226-02-93

(+99893) 305-85-00